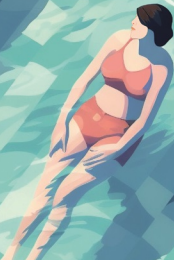

Julie
Otsuka

Plavci

Plavci

Julie Otsuka

Plavci

Z angličtiny preložila
KATARÍNA JUSKOVÁ

slovar

Copyright © 2022 by Julie Otsuka Inc.

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,

Bratislava 2025

Translation © Katarína Jusková 2025

ISBN 978-80-556-6817-8

Tento projekt podporil z verejných zdrojov

u. fond
na podporu
umenia

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Andymu

BAZÉN V PODZEMÍ

Bazén je hlboko pod zemou v obrovskej, rozľahlej hale niekoľko metrov pod ulicami nášho mesta. Niektorí z nás sem chodia, pretože utrpeli zranenie a potrebujú sa zotaviť. Trápia nás poškodené chrbtice, ploché nohy, sny rozbité na márne kúsky, zlomené srdcia, úzkosti, melanchólia, citová prázdnota, malé neduhy bežné v živote tamhore. Iní z nás sú zamestnancami univerzity len kúsok odtiaľto a obedné prestávky trávajú radšej tu dolu vo vode, čo najďalej od pozorných pohľadov kolegov a monitorov. Niektorí z nás tu hľadajú únik – aspoň na hodinku – pred sklamaním z manželstva na suchej zemi. Mnohí sú obyvateľmi tejto štvrte a jednoducho si radi zaplávajú. Jedna z nás – Alice, laborantka na dôchodku v začiatočnom štádiu demencie – sem chodí, lebo sem chodila odjakživa. Aj keď si vždy nepamätá číslo svojej skrinky alebo zabudne, kam položila uterák,

vie, čo treba robiť, len čo vŕkne do vody. Záber má dlhý a plynulý, kop rázny, myseľ jasnú. „Tamhore,“ vraví, „som iba jednou z množstva bezvýznamných starých žien. Ale tu dolu v bazéne som sama sebou.“

V bazéne zväčša nechávame pozemské starosti za sebou. Z neúspešných maliarov sa stávajú štýloví prsiari. Neakreditovaní profesori brázdia vodu ohromujúcou rýchlosťou žralokov. Čerstvo rozvedený personálny manažér si vezme tréningovú dosku vyblednutej červenej farby a kope odušu. Administratívny pracovník, prepustený pri znižovaní stavu zamestnancov, splýva ako vydra na chrbte, upiera pohľad na oblaky na strope vymaľovanom nebesky modrou farbou a prvý raz za deň nemyslí na nič. *Kašľať na to.* Trpitelia sa prestávajú zožierať. Smútiace vdovy prestávajú žialiť. Herci bez angažmánu, neschopní odpichnúť sa nad zemou, hladko a plynulo napredujú v najrýchlejšej dráhe, konečne vo svojom živle. *Mám to!* V tomto svete sme nakrátko doma. Duša pookreje, tiky miznú, pamäť sa obnovuje, migréna poľavuje a šum vravy v našich hlavách tichne, zatiaľ čo odkrajujeme záber za záberom, dĺžku za dĺžkou. A len čo si odplávame svoju dávku či okruh, vyhupneme sa z vody na kraj bazéna, mokrí a osviezení,

s novonadobudnutou vnútornou rovnováhou, pripravení čeliť ďalšiemu dňu na pevnej zemi.

Tamhore prebiehajú požiare, výstrahy pred smogom, nevidané suchá, výpadky tlačiarňí so zaseknutým papierom, učiteľské štrajky, vzbury, revolúcie, nekonečné extrémne horúčavy (nad celým západným pobrežím sa vytvorila mohutná tepelná kupola), zatiaľ čo tu dolu je príjemná stála teplota dvadsaťsedem stupňov Celzia, vlhkosť šesťdesiatpäť percent a dobrá viditeľnosť. Úhladné dráhy obostiera pokoj. Aj presne ohraňované tréningové hodiny zodpovedajú našim potrebám. Niektorí sem prichádzajú, len čo ráno vstali, čisté uteráky prehodené cez plec, plavecké okuliare v ruke, pripravení ponoriť sa do vody s úderom ôsmej. Iní sa sem trúsia neskoro popoludní alebo v podvečerných hodinách po pracovnom čase, keď na oblohe ešte jasno žiari slnko, a vracajú sa hore až po zotmení. Áut na uliciach ubudlo. Klaksóny stíchli. Vtáky zmizli. Sú vďační, že sa opäť vyhlí hustnúcemu šeru. *Vtedy neznášam samotu.* Niektorí z nás chodia do bazéna aj päťkrát za týždeň a prenasledujú ich výčitky svedomia, ak vynechajú čo len jeden deň. Iní sem chodia pravidelne v pondelok, stredu a piatok napoludnie. Jedna z nás sa ukáže vždy hodinu pred

záverečnou; skôr než sa stihne prezliecť do plaviek a vklíznuť do vody, je čas vyjsť z bazéna. Iný zomiera na Parkinsonovu chorobu a ukáže sa, len ak je to v jeho silách. Keď som tu, vedzte, že mám dobrý deň.

Pravidlá pobytu v bazéne – o tých sa nediskutuje – si osvojili všetci (sami ich dôsledne dodržiavame): nebehať, nekričať, deťom vstup zakázaný. V dráhe sa pláva vždy dookola (proti smeru hodinových ručičiek, napravo od vyznačenej čiernej čiary). Všetky leukoplasty treba odstrániť. Do bazéna nesmiete vojsť, ak ste nestrávili pod sprchou (horúca voda, mydlo) pri šatni najmenej dve minúty. Do bazéna nesmiete vojsť s vyrážkami neistého pôvodu alebo s otvorenou ranou (menštruácia sa neráta). Do bazéna má vstup povolený iba člen klubu. Hostia sú povolení (člen klubu si raz za čas môže niekoho priviesť) za nezľavnený denný poplatok. Bikiny sú povolené, ale neodporúčajú sa. Plavecké čiapky sú povinné. Mobily sú zakázané. Celý čas treba dodržiavať plaveckú etiketu. Ak nie je vo vašich silách držať tempo, zastanete na konci dráhy a pustíte dopredu plavca za sebou. Ak chcete niekoho predbehnúť, poklopkáte mu po chodidle. Ak náhodou vrazíte do iného plavca, musíte sa ubezpečiť, že sa mu nič nestalo. Musíte byť

milý k Alice. Plavčíka treba poslúchať za každých okolností. Obracajte hlavu v pravidelných intervaloch a nezabudnite sa, samozrejme, nadýchnuť.

V „skutočnom“ živote tamhore sme pažravci; skrachované existencie; psičkári; transvestiti; vášnivé pletiarky (*Už iba posledný riadok*); chorobní zberatelia vecí; druhoradí veršotepci; žienky domáce; dvojčatá; vegáni; „mamičky“; priemerné módné dizajnérky; nelegálny imigrant; mníška; Dán; policajt; herec obsadený do roly kadeta Mahoneyho v seriáli *Policajná akadémia*, ktorý práve beží v televízii; výherca lotérie o zelenú kartu do USA; dvojnásobný kandidát na titul Najlepší profesor roka; národný hráč stolovej hry go; traja muži menom George (George pediater, George synovec zdiskreditovaného finančníka, George bývalý boxer ľahkej welterovej váhy, víťaz amatérskej americkej súťaže Golden Gloves); dve Rose (Rose a Tá druhá Rose); jedna Ida; jedna Alice; chlapík, ktorý označil sám seba za nikoho (*Ne všímajte si ma*); bývalý člen študentskej aktivistickej organizácie SDS; dvaja odsúdení kriminálnici; narkomani; odhodlaní; bojovníci; zatrpknutí; skrachované existencie; smoliari (*Tuším som práve začal produkovať protilátky*); na súmraku kariéry v podnikaní

s nehnuteľnosťami; účastníci nekonečných, zdĺhavých rozvodových konaní (*Už siedmy rok*); neplodní; v rozkvet; pohybujúci sa vo vyjazdených koľajach; v zhone; v remisii; v treťom týždni chemoterapie; v stave hlbokej beznádeje (*Nikdy si naň nezvyknete*); ale tu dolu v bazéne zastupujeme iba jednu z troch kategórií: plavci v rýchlej dráhe, plavci v stredne rýchlej dráhe a plavci v pomalej dráhe.

Plavci v rýchlej dráhe sú alfa homo sapiens plavárne. Napätí, agresívni, s obdivuhodne sebavedomým záberom. V plaveckom úbore vyzerajú božsky. Anatomicky majú sklon k mezomorfným typom s kilom-dva hmotnosti navyše, aby ich lepšie nadnášala voda. Majú široké plecia a dlhý trup, mužov je zhruba toľko ako žien. Pri každom kope čeria a víria vodu. Najlepšie je vyhýbať sa im. Sú to rodení športovci, obdarení zmyslom pre rytmus a rýchlosť a neomylným citom pre vodu, akého sa nedostalo nám ostatným.

Plavci v strednej dráhe pôsobia už napohľad uvoľnenejšie ako ich spolubratia v rýchlej dráhe. Predstavujú pestrú paletu jedincov všetkých možných rozmerov a tvarov, už dávno sa vzdali sna, že raz sa im

pošťastí postúpiť do elitnej rýchlejšej dráhy. Darmo by sa snažili, vedia, že na to nemajú. A predsa v občasnom náhlom ošiali niektorý zúrivo kope do vody a zaberá všetkými končatinami, akoby sa pokúšal vzoprieť osudu. Tento záchvat nemá nikdy dlhé trvanie. Nohy sa čoskoro unavia, zábery sa skracujú, lakte klesajú, prihlási sa pichanie v pľúcach a po dĺžke-dvoch nasadí normálne, zaužívané tempo. *Je to skrátka tak*, vraví si. A potom so zhovievavou dobromyseľnosťou – *Mal to byť len fór!* – pláva ďalej.

Pomalú dráhu obsadili zväčša starší ľudia, čerství dôchodcovia, ženy nad štyridsaťdeväť rokov, chodci vo vode, bežci vo vode, hostujúci ekonómovia z vývojových vnútrozemských krajín tretieho sveta, kde sa ľudia údajne len učia plávať (takisto ako riadiť auto), sem-tam pacient, ktorý potrebuje rehabilitáciu. Budte k nim milí. Nevyvyšujte sa nad nich. Mohlo ich sem priviesť viacero dôvodov: artritída, ischias, nespavosť, nedávno vymenený titánový bedrový kĺb, bolesti v pätách spôsobené otrasmami pri došliapnutí na tvrdú zem. „Mama mi vždy vravela, aby som nenosila štekľe!“ Bazén je ich svätyňou, útočiskom, jediným miestom na svete, kde možno uniknúť pred bolesťou, lebo iba pobyt vo vode potláča nežiaduce

symptómy. Stačí vidieť vyznačenú čiernu čiaru a hneď sa cítim lepšie.

Tamhore sú mnohí z nás nešikovní, ťarbaví, rok čo rok pomalší. Pribúdajú nám kilá, začíname sa opúšťať, vejáriky vrások v kútikoch očí sa pomaly, no neodvratne rozširujú ako praskliny na prednom skle. Bazén v podzemí nám však vracia niekdajšiu mladosť. Sivé vlasy miznú pod tmavomodrými plaveckými čiapkami. Čelá sa vyhládzajú. Končatiny sa strácajú pod vodou. Pupkáči s boľavými kolenami na pevnej zemi svižne poskakujú vďaka kriklavo oranžovým nadľahčovacím opaskom na vodný aerobik. Ženy nadrozmerných proporcií, ktoré majú najlepšie roky dávno za sebou, sú vo vode vrtkejšie, ohybnejšie a v spevňujúcich elastických plavkách štíhle ako delfíny. Brucho sa sploští, prsia sa vztýčia. Zhrubnutý driek nadobúda správne krivky. *To je ono!* Aj najobjemnejšie z nás brázdia vodu trupom úctyhodných rozmerov vznešene, s ladnou grációznosťou lode *Queen Mary*. *Toto telo bolo stvorené na to, aby plávalo.* A tie, ktoré by tamhore zalamovali rukami nad svojimi ochabnutými tvármi – *Každý rok treba venovať väčšiu starostlivosť zovňajšku* –, kľžu hladko vodou s istotou, že zrak plavca vo vedľajšej dráhe ich cez zahmlené tieňované

okuliare vníma iba ako rozmazanú machuľu na okraji zorného poľa.

Zvýšený pozor treba dávať na agresívneho predbiehača; na „mlátačku“, čo chaoticky plieska rukami; na zákernú „ponorku“, ktorá vás bez výstrahy podpláva; na bezohľadného znakára; na muža v strednom veku, ktorý zrýchli, len čo sa ho chystá predbehnúť žena; na „kliešťa“, čo sa na vás lepí zozadu; na každého, kto rozhadzuje rukami aj nohami; na uzurpátora dráhy; na individuum, ktoré vás myká za členky; na opalovača s overenou technikou balenia (v našom bazéne nemá šancu); na očumovača (tamhore slávny moderátor detských programov, tu dolu známy nečakanou zmenou dráhy – *Nová sexi kočka vo štvorke!* – a „náhodnými“ kolíziami pod vodou: *Prepáčte, hlboko sa ospravedlňujem*); na ženu v dráhe štyri s nebezpečne širokým záberom (priveľa jogy); na trojnásobnú olympioničku (dve strieborné medaily na sto metrov v polohovej štafete a jedna bronzová v znaku na sto metrov); na študentku druhého ročníka medicíny, ktorá „naživo“ pôsobí celkom inak ako na televíznej obrazovke. „Myslela som si, že je väčšia,“ – zvyčajný sklamaný komentár pri jej zriedkavej neohlásenej návšteve bazéna. Pohľad na samu olympioničku je nám dožičený

málokedy. Vojde do haly, skočí hlavičku do bazéna a pláva – uvoľnene, pomaly, bez zjavnej námahy, hoci jediným záberom prekoná trikrát väčšiu vzdialenosť ako my ostatní – potom sa vráti do života tamhore. Neprihovárajte sa jej. Nepýtajte od nej autogram. Je našou Garbo a chce mať svätý pokoj.

Niektorých členov našej komunity stretnete len v šatni, v bazéne nikdy: maniačku posadnutú čistením zubov dentálnou niťou (ženská šatňa, stredné umývadlo, trikrát denne s presnosťou hodínok), zlodeja toaletného papiera (mužská šatňa, raz za týždeň, nikdy nevezme viac, ako potrebuje), narcistku, ktorá sa donekonečna obzerá v zrkadle („Vyzerám dobre?“ vypytuje sa a vy musíte horlivo prisvedčiť: „Nie dobre, skvelo!“), perfekcionistu, ktorý sa holí s úzkostlivou precíznosťou (niekedy mu trvá celé predpoludnie, kým odstráni aj posledný chlôpok), ťažkotonážnu matrónu vo vyťahanych gumených šľapkách, ktorá stojí celé hodiny široko rozkročená pod sprchou a zúrivo sa mydlí so zaklonenou hlavou, akoby to nemohla robiť nikde inde. Všetci títo jedinci sú neškodní. Majú osobný dôvod byť tu, takisto ako my ostatní. Nedajte sa myliť ich prítomnosťou. Nerobte si z nich posmešky. Tvárte sa, akoby tu neboli. Chodia sem už

roky, nikdy nikomu neškodili, a keby sme do nich zapárali, prinieslo by nám to iba smolu v bazéne.

Plavčík vstupuje do plavárne osobitným vchodom s nápisom IBA PERSONÁL, vylezie na vysokú kovovú stoličku pred drevenou tribúnou a celé hodiny pozoruje dianie v bazéne. Plavčík nosí biele trenírky a svetlomodré tričko, jeho priamym nadriadeným je správca plavárne, okuliarnatý človečík v obnosenej vetrovke, ktorý má kanceláriu bez okien oproti predajným automatom na medziposchodí so zníženým stropom. Plavčíkom býva kostnatý tínedžer alebo dospelý muž. Sem-tam ich vystrieda mladá žena. Plavčík často mešká. Či je dochvilný alebo nie, či je mladý alebo starý, muž alebo žena, nikdy nevydrží dlho. Minulý mesiac robil plavčíka nezamestnaný ajťák zo susedného mesta. Mesiac predtým syn futbalového trénera miestneho klubu. *Suchozemci*, ako im hovoríme. Tento mesiac je plavčíkom tmavovlasý muž neurčitého veku, vždy s rádiom pri uchu. Neuahádnete, čo sa mu preháňa hlavou, ak sa ňou vôbec niečo preháňa. Na srdečný pozdrav takmer nebadateľne prikývne. Povráva sa o ňom všeličo. Má dvadsaťsedem. Má päťdesiatosem. Plače. Spí. Všetko je mu fuk. Rozhodne máme dojem, že by bol radšej niekde inde. Prezrádza

to očividná úľava – podľa niektorých z nás sprevádzaná ťažko potláčanou radosťou –, keď odpíska záverečnú a zavolá so slabým, ale neodškriepiteľným prízvukom obyvateľa východnej Európy dve najmenej obľúbené slová: „Všetci von!“

Najnáročnejšie sú prvé chvíle návratu na suchú zem. Cez rozstrapkané koruny stromov sa cedí oslepujúco jasný slnečný svit. Nezniesiteľne belasá obloha. Ustarostení muži v tmavých oblekoch náhlivo nastupujú do áut alebo z nich vystupujú. Vyčerpané matky, vychudnuté na kosť. Malé biele mopslíky hrozivo vrčia a trhajú sa na vôdzkach, keď si ich priťahuje majiteľ. *Freddie, fuj!* Klaksóny. Zbíjačky. Neprirodzene zelené trávniky. Zhlboka sa nadychujeme, keď si cestou z bodu A do bodu B frajersky prehodíme cez plecيا mokrý uterák a sťažka kladieme nohu pred nohu s mokrými vlasmi, podlamujúcimi sa kolenami a viditeľnými odtlačkami plaveckých okuliarov okolo očí. *Už som tu!* A hoci sa neradi vraciame do života tamhore, berieme ho s nadhľadom, pretože tam, v horných sférach ovzdušia, sme iba jednodenní výletníci.

Keď zaspávame, začíname sa v duchu zaoberať zdokonalením techniky. Lakte vyššie, nohy rovnejšie (*pri*

*kopnutí zapojiť boky, nielen kolená), ramená väčšmi uvoľniť. V duchu sledujeme, ako sa v prudkej ob-
rátke odrážame od steny bazéna: čo najviac vystrieť
prsty na nohách a celé telo, prevaliť sa na bok a ply-
nulo prejsť do záberu. Ako keby si sa načahoval ponad
súdok. Trup nadobúda aerodynamický tvar, členky
sú uvoľnené, náš prístup optimistický, no pokojný.
Je to len voda. Precvičujeme si dýchanie: naberieme
čo najviac vzduchu nosom aj ústami, zovrieme pery
a pomaly vydychujeme. Vytiahneme si prikrývku na
hlavu a pridusene šepkáme do vankúša: Hlava zarov-
no s chrbticou, hlava zarovno s chrbticou. Zdráhavo,
no svedomito rekapitulujeme doterajšie chyby. Celé
roky som zadržieval dych. Keď k nám partner – ak
ho máme – ospanlivo vystrie ruku a spýta sa, na čo
myslíme, odpovedáme: „Na nič,“ alebo: „Odnášajú
zajtra recyklovateľný odpad?“, či: „Prečo si myslíš, že
dinosauri vyhynuli?“ Nikdy však neodpovieme: „Na
bazén.“ Pretože bazén je len a len náš. Je to moja sú-
kromná Valhalla.*

Ak trávime priveľa času na suchej zemi, začíname byť
neprijemne zdržanliví voči kolegom; zanedbávame
dohodnuté programy; správame sa hrubo k čašní-
kom, hoci jeden z nás – dráha číslo sedem, krátke

čierne plavky značky Speedo, obrovské chodidlá podobné plutvám – je takisto čašník; odopierame potešenie partnerom. *Teraz nie*. Darmo potláčame nutkanie zostúpiť dolu – *To prejde*, utešujeme sa – nevieme zabrániť narastajúcej panike, že náš život je neúplný. *Aspoň nakrátko sa ponoriť a všetko bude okej*. A keď sa už panika nedá potlačiť, zdvorilo sa ospravedlníme, čomukoľvek sa práve venujeme – debata o knihe mesiaca v literárnom klube, narodeninová oslava v práci, ukončenie vzťahu, bezcieľne blúdenie pod žiarivkovým osvetlením chodbami či uličkami miestneho supermarketu Safeway, spojené s márnou snahou rozpomätať sa, čo vlastne treba kúpiť (čokoládové koláčky Mallomars? Sušienky Lorna Doone?) –, a ideme si dolu zaplávať. Na svete sa nenájde miesto, kde by sme radšej trávili čas, ako je plaváreň – široké plavecké dráhy oddelené lanami, dôsledne označené číslami od jeden do sedem, dômyselne navrhnuté odvodňovacie žľaby na krajoch bazéna, veselé žlté bójky, rovnomerne rozmiestnené v ideálnej vzdialenosti od seba, napohľad rovnaké vchody pre mužov a ženy, teplá žiara svetiel zapustených rovnomerne do stropu, to všetko vyvoláva pocit poriadku a pohody, ktorý sa vytratil zo života na zemi.

* * *